

VEDLEGG C

Øvrige vedlegg

Vedlegg Beskrivelse

C-01 Epost fra Vestfold og Telemark fylkeskommune

C-02 Notat «Steinbrudd i magasin Øysæ,
landskapsvurderinger» av Norconsult

C-03 Notat Naturmangfold - Dam Øysæ av Abiona AS.

VEDLEGG C-01
Epost fra
Vestfold og Telemark fylkeskommune

Arve Brastad Høen

Fra: Brynhildur Baldursdottir <b.baldursdottir@vtfk.no>
Sendt: tirsdag 24. mai 2022 11:19
Til: Fellespostboks.AE Firmapost
Emne: 22/20349-1 - Dam Øysæ - arkeologisk undersøkelse - Fyresdal kommune

CAUTION: This email originated from outside of the organization. Do not click links or open attachments unless you recognize the sender and know the content is safe.

Hei,
Som du nevner så er området tidligere registrert. Vi vurderer det som mindre sannsynlig at ytterlige ikke kjente automatisk fredete kulturminner er bevart i det aktuelle området. Vi vil likevel gjøre oppmerksom på at det kan forekomme funn av flint i vannkanten når vannstanden blir tappet ned og vi ber dere om å være svært oppmerksom på og melde inn hvis det er ligger synlig flint i dagen og/eller mulige sirkelformasjoner i stein.

Vi gjør dere derfor oppmerksom på *meldeplikten* etter kulturminneloven § 8 andre ledd. Meldeplikten oppstår hvis det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stanse- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stanse- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Vestfold og Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding.

Vennlig hilsen

Brynhildur Baldursdottir
Rådgiver
Team arkeologi
Kultur, regional identitet, idrett og frivillighet

Mobil: 97 11 06 25

Vestfold og Telemark fylkeskommune

www.vtfk.no

Fra: VT-Postmottak <post@vtfk.no>
Sendt: torsdag 12. mai 2022 10:20
Til: BDK-ARK-7011 Post Dokumentsenter <7011@vtfk.no>
Emne: VS: Arkeologiske undersøkelser i Øysæ. Fyresdal kommune

---

Fra: Åmdal, Tor <Tor.Amdal@ae.no>
Sendt: torsdag 12. mai 2022 10:18

Til: VT-Postmottak <post@vtfk.no>

Kopi: Gjerde, André Loga <Andre.Loga.Gjerde@ae.no>

Emne: Arkeologiske undersøkelser i Øysæ. Fyresdal kommune

Hei, Arendal Vasdrags Brugseierforening planlegger å rehabilitere dam Øysæ i Fyresdal kommune. I den forbindelse vil reguleringsmagasinet være nedtappet, trolig sommer 2024.

I forbindelse med reguleringen av Øysæ tidlig på 70`tallet ble det gjort kulturminneundersøkelser i reguleringssonen.

Det ble avdekket boplasser og løsfunn av flint fra steinalder i reguleringsmagasinet nær dammen. Funnene er registrert i Naturbase.

Funnplassene vil ikke bli berørt av anleggsarbeidene. I Naturbase er det ikke registrert andre funn nær eller i anleggsområdet.

Vi lurer på om det er behov for ytterligere arkeologiske undersøkelser ifm de planlagte arbeidene.

Mvh Tor Åmdal

Agder Energi Vannkraftf.

På vegne av Arendal Vasdrags Brugseierforening

Beliggenhet av dam Øysæ

VEDLEGG C-02
**«Steinbrudd i magasin Øysæ,
landskapsvurderinger»**

Inngrepsområde (berørt areal) ifm damrehabiliteringen er vist med rød strek.

Tor Åmdal | Senior prosjektleder
tor.amdal@ae.no tlf: +47 38 60 79 88 | +47 977 60 407

Agder Energi Vannkraft
Postboks 603 Lundsiden | 4606 Kristiansand
Besøksadresse | Kjøita 18, Kristiansand
tlf: +47 38 60 70 00 | fax: +47 38 60 70 01
www.ae.no

God kraft. Godt klima.

Oppdragsgiver: **AVB**

Oppdragsnr.: **5208861** Dokumentnr.:

Til: Arve Brastad Høen
Fra: Turid Stærnes, Gry Haddeland
Dato 2026-01-14

► Steinbrudd i magasin Øysæ, landskapsvurderinger

1 Bakgrunn

Bakgrunnen for dette tilleggsnotat som vil følge detaljplanen for miljø og landskap for ombygging av dam Øysæ, er tilbakemeldingene fra NVE på detaljplanen som bl.a. etterlyser landskapsvurderinger av mulige tiltak for å sikre en god utforming av bakveggen i bruddet og andre tiltak i bruddet som kan sikre en best mulig landskapstilpasning. Det er i tillegg ønsket bedre illustrasjoner som viser inngrepene.

2 Steinbrudd

Det har vært vanskelig å anslå steinkvalitet og sannsynlig vrakprosent i dette bruddet og en opererer derfor med soner for rekkefølge av uttak av stein. Steinbruddstegningen L-302 viser uttak i 3 soner. Dersom bergkvalitet er god og raskt gir ønsket mengde plastringsstein, blir arealinngrepet av bruddet mindre, men det blir til gjengjeld lite vrakmasser (=restmasser som ikke benyttes i støttefylling) å arrondere bruddet med. Restprosenten som blir samfengt sprengstein ved produksjon av plastringsstein er imidlertid antatt å være høy.

Det er lagt inn en prioriteringsrekkefølge på uttak av massene, slik at de mest sårbare områdene tas ut til slutt. Se fargene for sone 1, 2 og 3 på tegningen.

Pri 1/soner 1 rød: Under HRV og langt vekk fra tappetunnel

Pri 2/soner 2 grønn: Under HRV men nærmere tappetunnel.

Pri 3/soner 3 gul: Over HRV – synlig bakkant ved fullt magasin

Sone 3 viser et worst-case-scenario dersom steinkvaliteten er dårlig og vrakprosenten høy. Opprinnelig bruddtegning viste uttak av ca. **62 000 fm³** for sone 3, med mulighet for en ekstra buffer på 11 000 m³, for et mulig uttak på ca. **73 000 fm³** stein. Anslagene baseres på faste fjellmasser og var beregnet ut ifra et behov på ca. 20 000 m³ innbygget plastringsstein til dammen. Totalt skulle ca. 51 000 am³ plastringsstein og støttefylling bygges inn i dammen. Senere beregninger av massebehov har økt noe basert på volumberegninger i Gemini program. Vi regner nå et behov inntil 24000 am³ innbygget plastringstein. I tillegg kan det bli nødvendig å kjøre inn inntil 50000 am³ anbrakt støttefylling. Ved dette scenariet er det beregnet at ca. 25 000 m³ løse steinmasser er overskuddsmasser i bruddet og kan benyttes til arrondering. Vi vurderer det som sannsynlig at det er nødvendig med utnyttelse av største steinbruddalternativ.

Modelleringer viser at 25 000 lm³ vil være tilstrekkelig til å arrondere/dekke bakveggen helt opp til toppen av bruddet. Dersom andelen vrakmasser blir for liten kan det bli nødvendig med nedspregning av en skråkant eller hylle på deler av toppen av bruddet for å kunne dekke bakveggen med steinmasser. Det er beregnet at dette tilsvarer et tillegg utsprengt berg på 7000-11000 m³ faste bergmasser.

Forutsetninger for plassering av bruddet har vært:

- ønsket om å holde såle i nytt brudd på samme nivå som sålen i det gamle bruddet som ligger på kote **668** i magasinet. HRV er på kote 682,12.

Oppdragsgiver: AVB

Oppdragsnr.: 5208861 Dokumentnr.:

- beholde dagens båtutsett rett øst for bruddet
- ikke komme for nær tappetunnelen i vest.
- Plassering av nytt båthus og parkeringsplasser
- God margin til vernegrense for Fugldalen naturreservat
- Ikke overstige 20 m høy bakvegg.
- Sprekkeretningen på berget i området kan være en utfordring for stabile kanter i bruddet.

Begrensninger på begge sider av bruddet har gjort det vanskelig å utvide i disse retningene. Noe utvidelse bakover er mulig, selv om man ønsker god margin til vernegrensa.

Til opprinnelig innsendt detaljplan juni 2022 ble det kun laget uttakstegninger for brudd, ikke arronderingstegninger. Prinsippet om tilbakefylling av vrakmasser inn mot sidene i bruddet gjaldt også den gang, men ble kun nevnt i rapporten. Det ble prioritert å spare arealinngrep i bakkant av bruddet og la bakveggen stå uten tiltak i øvre del dersom vrakprosenten er lav og mengde arronderingsmasser ikke er stor nok til å skjule bruddkantene/bakveggen. Dette ble valgt framfor å sprengne ut mer i areal og gjøre tiltak i bakkant for å redusere landskapsvirkningene. Øvre del av bakveggen i bruddet ville da sannsynligvis bli synlig da denne ligger over HRV, men det ble vurdert dithen at det er vanskelig å få gjort gode landskapsmessige tiltak for å skjule denne bakveggen uten å sprengne betydelig mer fjell for å utforme overgangen fra brudd til terreng på en bedre måte. Bruddet ligger også lite synlig til bortsett fra for de som ferdes med båt på magasinet. Det er noen, men få hytter i nærheten av dammen, skog i området, samt stor avstand, som gjør at hyttene ser lite av bruddområdet. Bruddet er vendt nordover i magasinet og hyttene ligger i østlig og sørøstlig retning fra bruddet. Nærmeste hytte ligger 500 m fra bruddet i luftlinje, med et skjermende skogbelte mellom hytte og magasinet.

NVE etterlyste i sin behandling av detaljplanen, landskapsvurderinger av mulige tiltak for å sikre en god utforming av bakveggen i bruddet, og andre tiltak i bruddet som kan sikre en best mulig landskapstilpasning.

Det er nå derfor gjort en grundigere studie av mengde masser til dam og i brudd, det er gjort en modellering av et worst-case-scenario for uttak, det er laget arronderingsplan og sett på mulige løsninger for landskapstiltak avhengig av hvor stort bruddet blir, eller rettere sagt hvor stor vrakprosenten blir.

Det overordnede målet med bruddet er fortsatt å få til et landskapstilpasset brudd der det er nok arronderingsmasser til å dekke bakveggen og skape avrundede profiler som skjuler alle skarpe bruddkanter og bruddflater.

En måte å avrunde profilet på vil være å flåsprengne (sprengne skrå flater) og/eller sprengne en hulle i bakkant av bruddet hvor en kan legge tilbake løsmasser (hovedsakelig sprengstein tilgjengelig) i en skrå vinkel mot bruddkant, eller en kombinasjon av disse to. Dersom steinkvaliteten er god og vrakprosenten er lav, vil disse tiltakene kunne være riktige for å få til en avrundet øvre bruddkant. Dette vil kreve større arealinngrep, men vil redusere de negative landskapsvirkningene noe sett fra magasinet (i båt) og fra andre siden av magasinet.

En kan ikke regne med å få ut mye plastringsstein fra en slik hulle. Hulla vil bli sprengt ut som et tillegg etter nødvendig plastringsstein er tatt ut. Når behovet for stein til dammen er dekket, planlegges det å engasjere landskapsarkitekt for å vurdere videre tiltak som bør gjennomføres for å oppnå en god avslutning av bruddet. Vurderingene vil baseres på oppdaterte scan av bruddet. God kontroll på volum og masser vil være svært viktig i dette anleggsarbeidet. NVE vil holdes oppdatert underveis og inviteres på befarings før arronderingsarbeidet tar til.

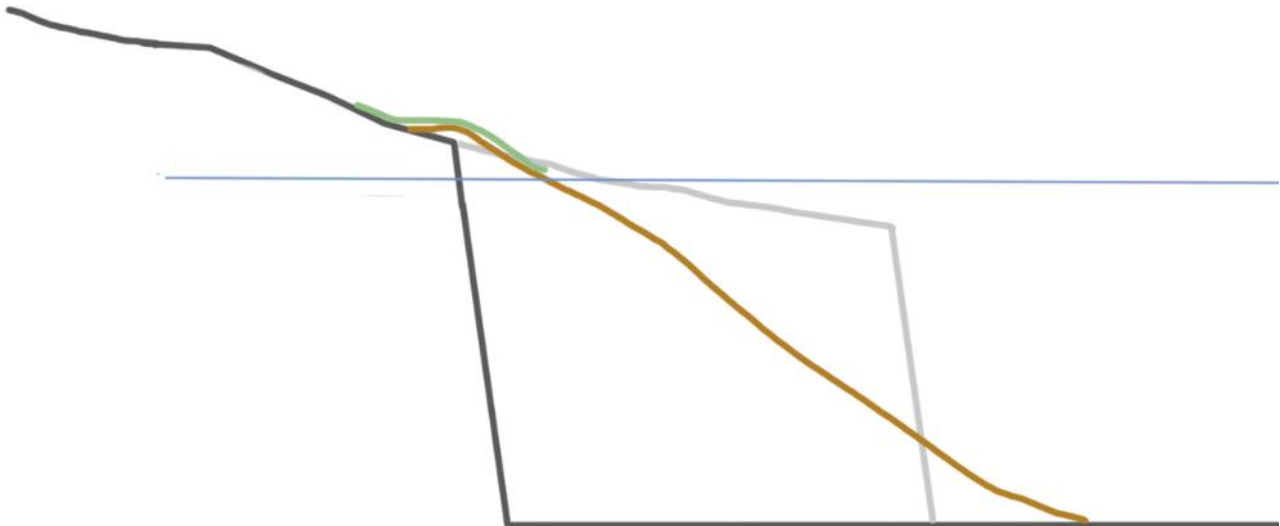
Dersom det er lite vrakmasser, og det beste tiltaket viser seg å være sprengning av en hulle i bakkant av bruddet som det kan legges tilbake arronderingsmasser på, vil dette også generere noe mer arronderingsmasser til nedre del av bruddet og sidekantene. **Ett eksempel på en slik hulle i bakkant av**

bruddet er modellert og vist på tegningene som følger dette notatet, men tegningen viser worst-case uttak og da vil det sannsynligvis ikke være behov for hylle. Prinsippene er likevel de samme og er vist på tegning i plan og snitt. Endelig løsning må vurderes under bygging.

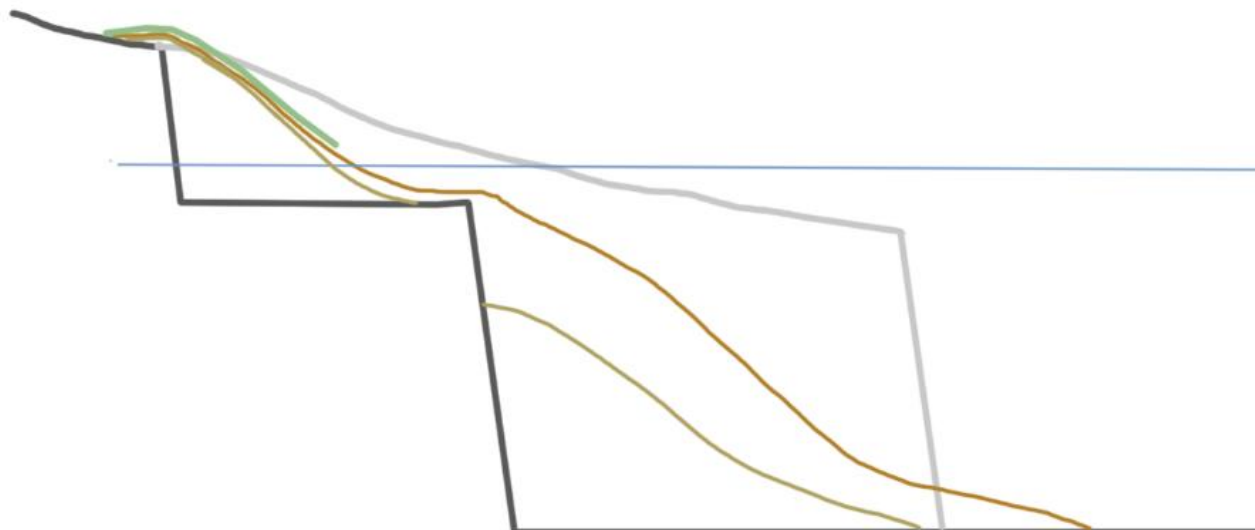
Hylla er foreslått ca. 10 m bred, plassert ca. 5-7 m nedenfor bakre terrengkant. Det vil si at hylla må legges på ulike nivåer for å klare å fylle opp helt til øvre terrengkant. Dette gir rom for å variere skråningshelningen. Om man ikke når helt opp til bruddkanten med masser, skal kanten knekkes av ved pigging eller flåsprenging i øvre del. Det anbefales å legge arronderingsmassene minst 30 cm høyere enn kanten, og gjerne fylle litt over kanten da massene vil sette seg over tid.

Vrakmasser vil dekke mesteparten av gjenstående bakvegg og sidevegger, men noe av veggene vil kunne bli synlig nedenfor utsprengte hyller dersom andelen vrakmasser er lav.

Prinsippsnitt

Figur 1 Ved mye vrakmasser tilgjengelig kan bruddets kanter dekkes i sin helhet ved tilbakefylling av masser. Helningsvinkel ikke brattere enn 1:2 anbefales over HRV der vekstmasser skal legges tilbake på toppen. Helningsvinkel 1:1.5 er ok ellers for sprengstein. Vrakmasser skal fylles minst 30 cm over bruddkant for å ta høyde for at massene setter seg over tid.

Figur 2 Ved lite vrakmasser tilgjengelig skal utsprenging av hylle i øvre del av bruddet vurderes for større grad av tilbakefylling av bakvegg. Ved minimalt med vrakmasser vil noe av bakveggen kunne bli synlig når vannstanden er lav.

Figur 3 Oppriss som viser bruddet forfra. Dersom hylle i bakkant av bruddet blir nødvendig, skal denne trappes og følge terrenget for å oppnå tilbakefylling helt opp til bruddkant.

Bilder av dagens brudd og synlighet fra nærliggende hytter

Figur 4 Eksisterende brudd i dag sett fra magasinet

Figur 5 Eksisterende bruddkant i dag.

Notat

Oppdragsgiver: AVB

Oppdragsnr.: 5208861 Dokumentnr.:

Figur 6 Foto fra vannkanten på motsatt side av magasinet høsten 2025.

Figur 7 Foto fra hyttefelt på motsatt side av magasinet mot bruddet.

Oppdragsgiver: AVB

Oppdragsnr.: 5208861 Dokumentnr.:

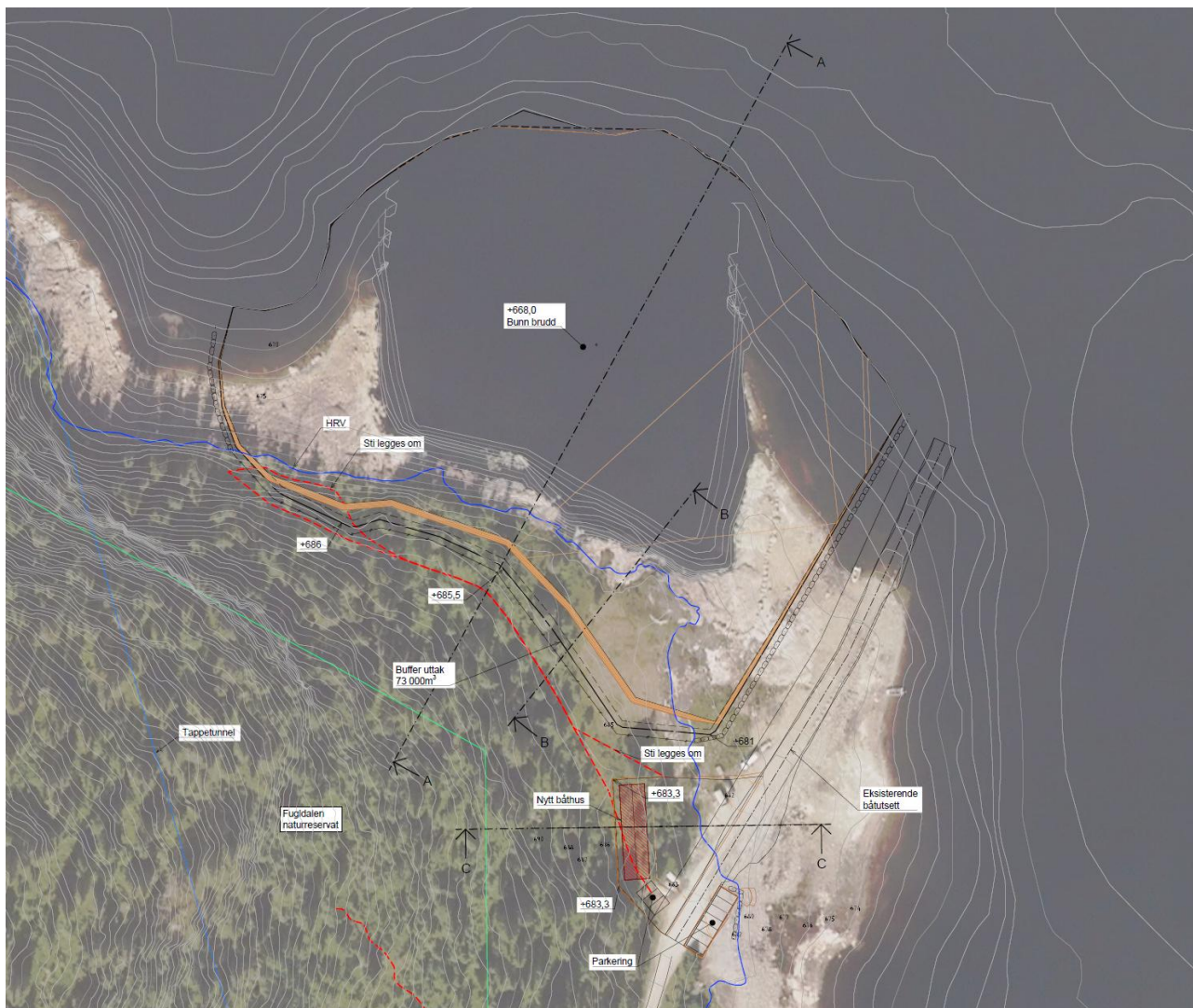

Figur 8 Foto fra nærmeste hytte på motsatt side av magasinet. Mye skjermende vegetasjon i området.

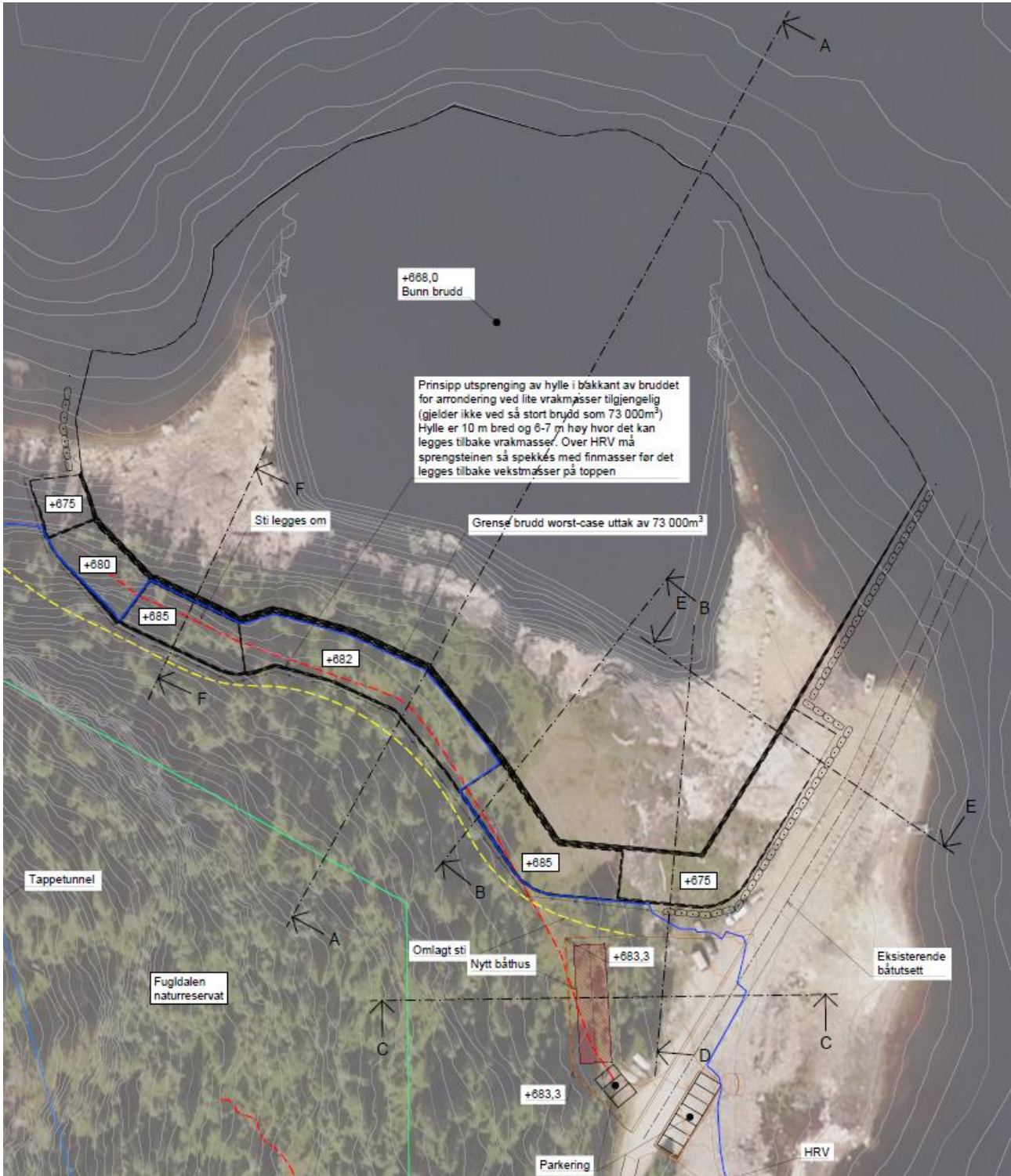

Figur 9 Foto fra hytte med minst skjermende vegetasjon mot magasinet.

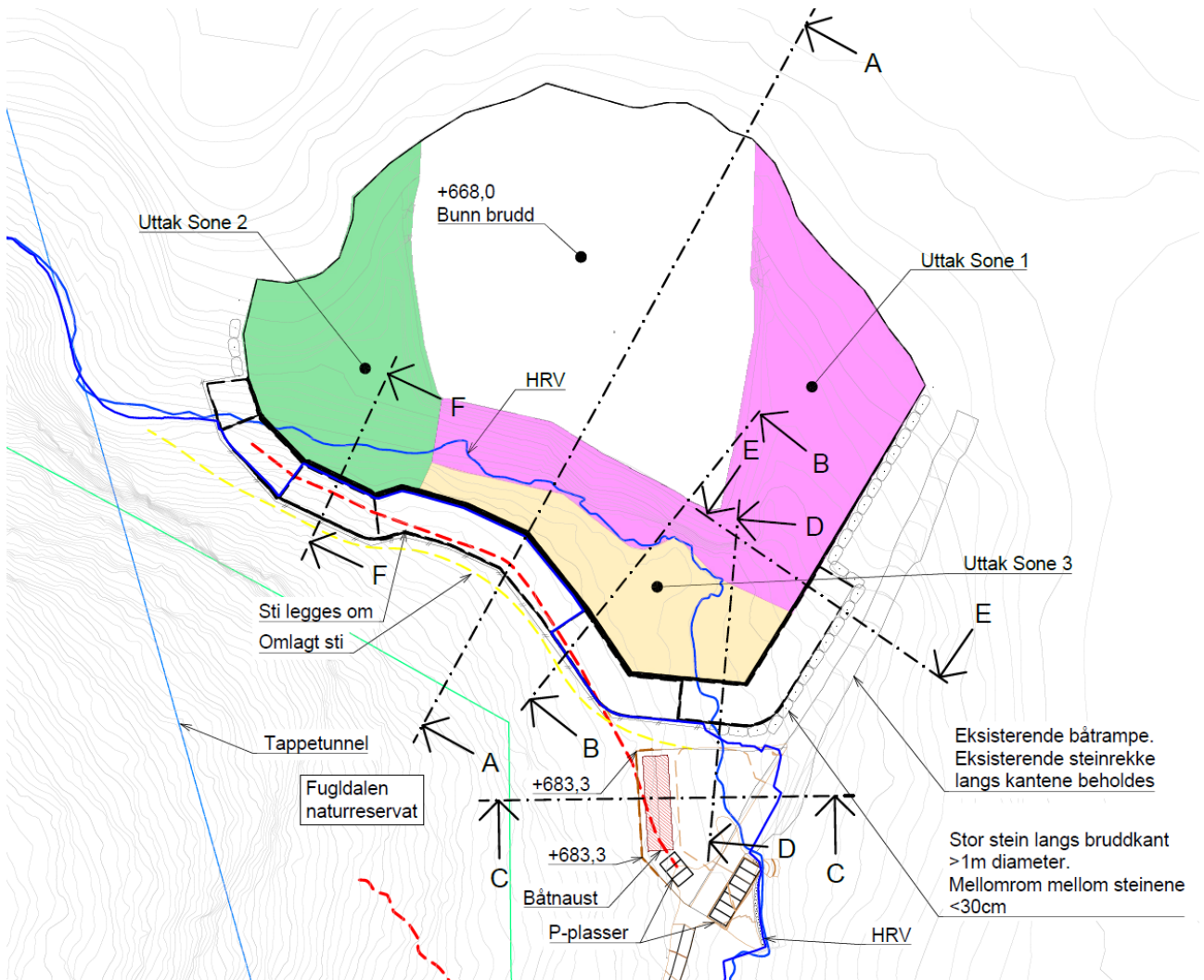
3 Tegninger og snitt

Figur 10 Opprinnelig steinbrudd i innsendt DML. Oransje strek markerer uttak av 62 000m³. Eksisterende båtutsett øst for bruddet beholdes. Omtrentlig plassering av tappetunnelen vest for bruddet er markert med blå strek. Grønn strek viser grensen for naturreservat. Den røde stipla linja viser eksisterende sti som må legges om.

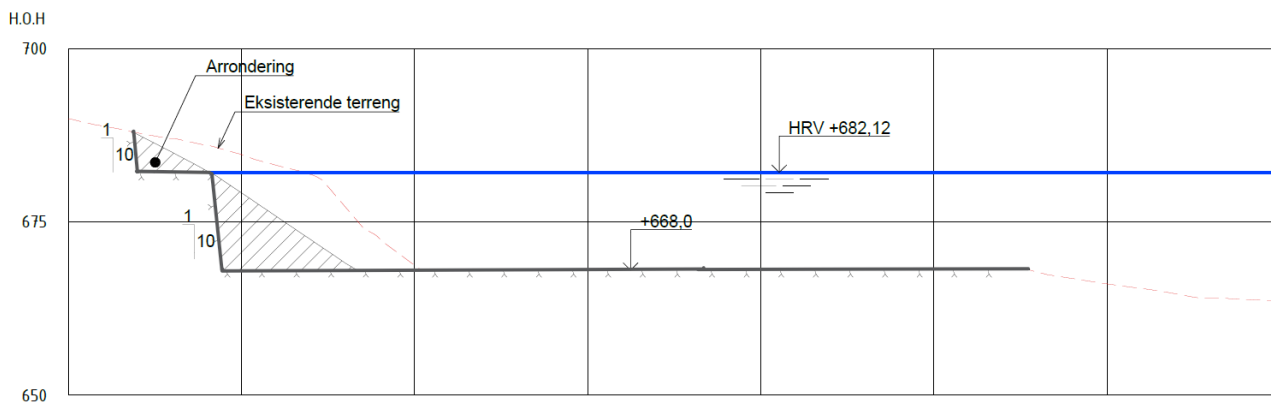

Figur 11 Ny bruddtegning viser worst-case uttak på 73 000 m³. I tillegg vises prinsippet for sprengt hylle i bakkant av bruddet, men dette vil sannsynligvis ikke bli nødvendig ved uttak av så mye masser som 73 000. Hylle vil være mest aktuelt dersom det blir lite vrakmasser. 25 000 m³ vil sannsynligvis være nok for å arrondere bruddet på en god måte uten behov for å sprengte hylle.

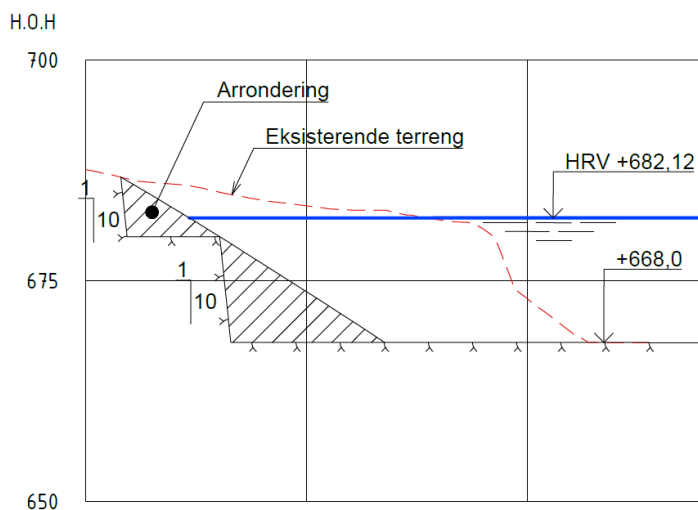
Plan

Figur 12 Plan for steinbrudd med soneinndeling. Sone 3 gir totalt uttak av 73 000m³.

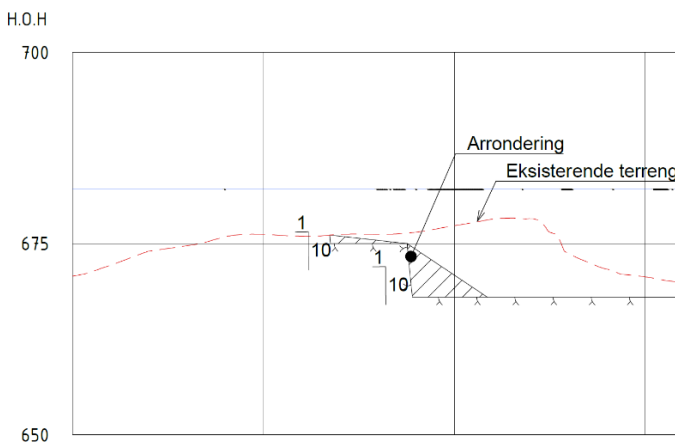

Snitt A-A

Figur 13 Snitt A. Prinsipp for utsprengt hylle er med.

Figur 14 Snitt B.

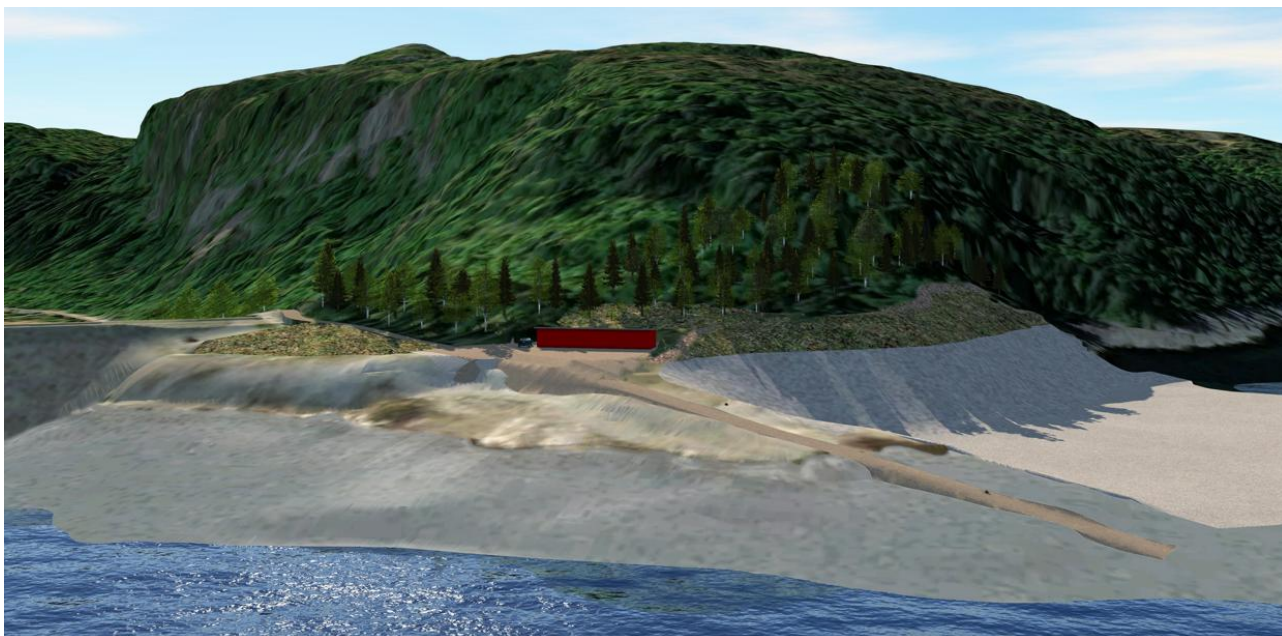
Figur 15 Snitt E.

4 Modellbilder og visualiseringer

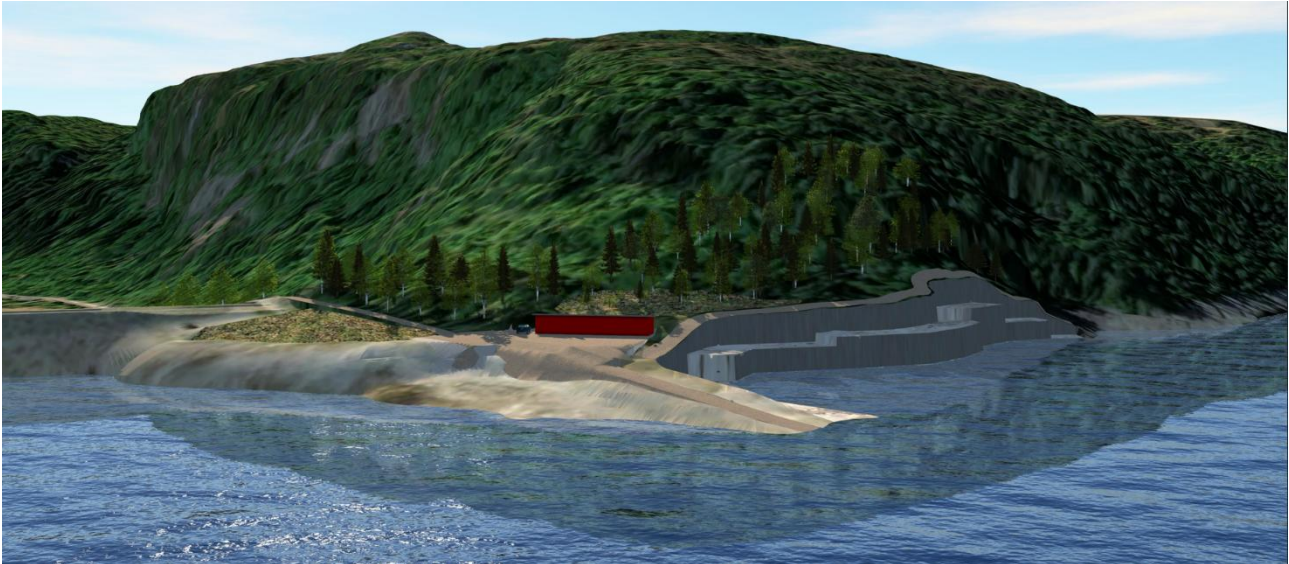
Vannstandene som er visualisert på modellbildene er 666,5 (sommer LRV), 675, og 682,12 (HRV).

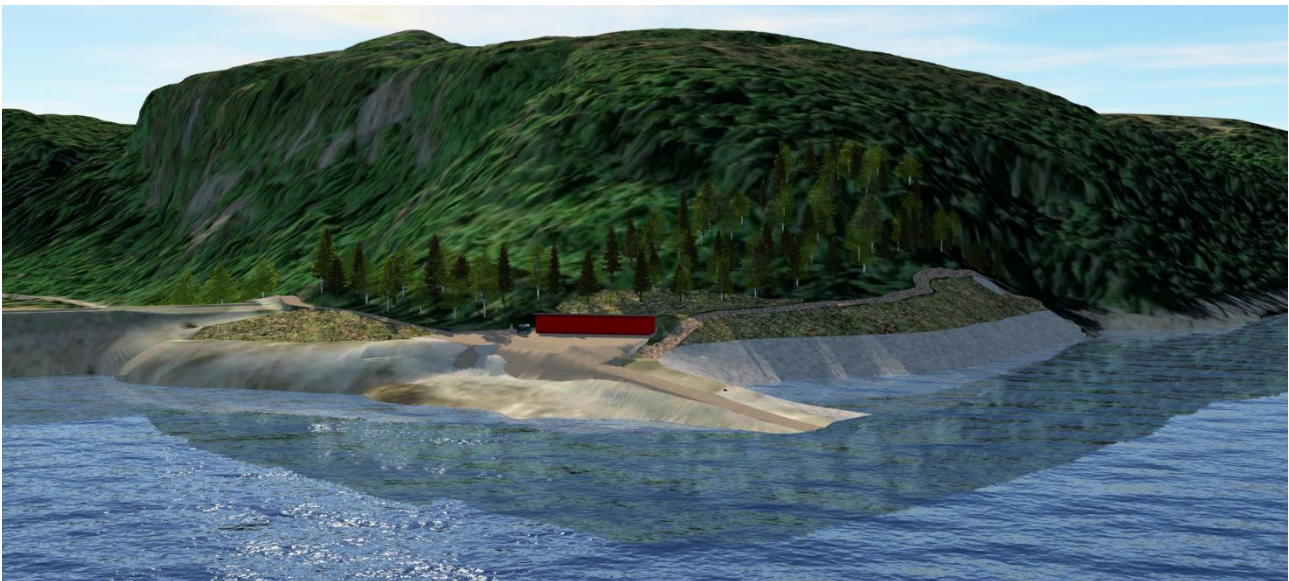
Figur 16 Modellbilde av steinbrudd, uttak worst-case 73 000 m³ + hylle, vannstand 666,5.

Figur 17 Modellbilde av steinbrudd, worst-case 73 000 m³ + hylle, vannstand 666,5, arrondert.

Figur 18 Modellbilde av steinbrudd, uttak worst-case 73 000 m³ + hylle, vannstand 675.

Figur 19 Modellbilde av steinbrudd, worst-case 73 000 m³ + hylle, vannstand 675, arrondert.

Figur 20 Modellbilde av steinbrudd, uttak worst-case 73 000 m³ + hylle, vannstand HRV.

Figur 21 Modellbilde av steinbrudd, worst-case 73 000 m³ + hylle, vannstand HRV, arrondert.

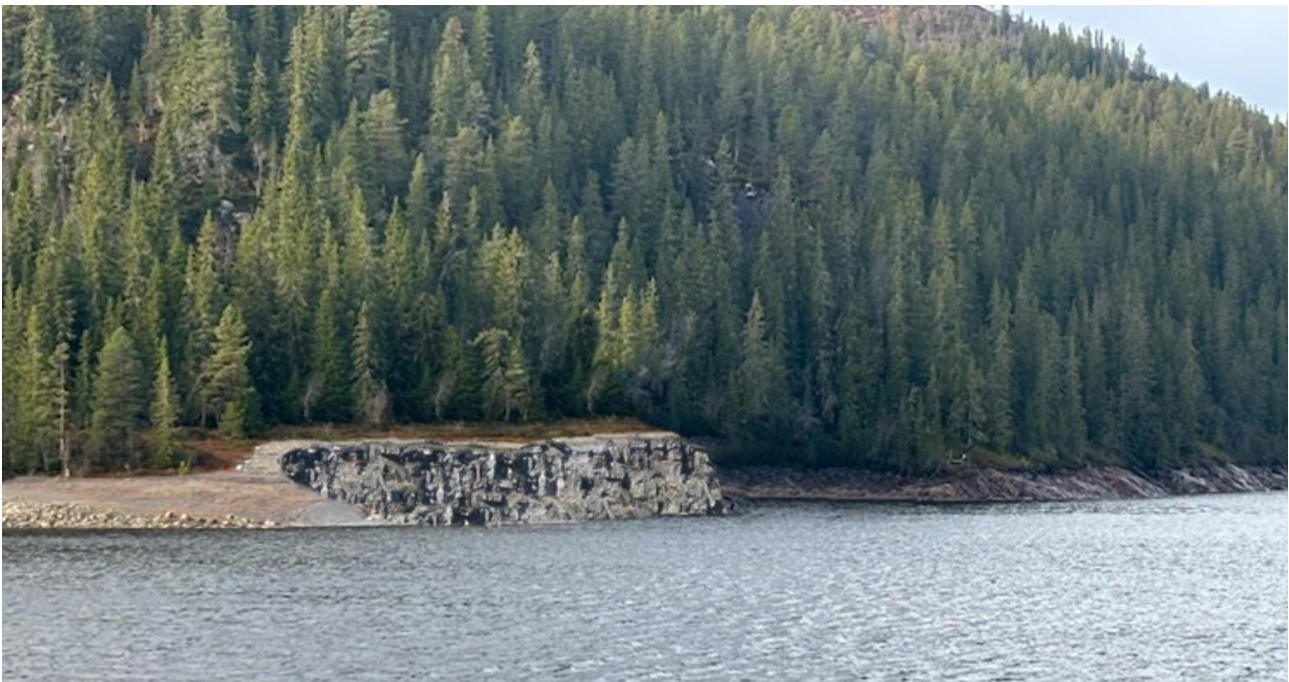
Notat

Oppdragsgiver: AVB

Oppdragsnr.: 5208861 Dokumentnr.:

Figur 22 Steinbruddet idag

Figur 23 Fotovisualisering av worst case uttak av masser, 73 000m³. Hylle er ikke vist.

Figur 24 Fotovisualisering av arrondering av maks uttak av masser. Øvre del av tilbakefyllingen kan revegeteres. Inngrepet strekker seg i worst case scenario opp til kote 691, 9 m over HRV på det høyeste. Båthus og nytt båtutsett er ikke visualisert.

5 Oppsummering

Det overordnede målet med bruddet er å få til et landskapstilpasset brudd der det er nok arronderingsmasser til å skape avrundede profiler og skjule alle tydelige bruddkanter og bruddflater.

Det har vært vanskelig å anslå steinkvalitet og sannsynlig vrakprosent i dette bruddet og en opererer derfor med soner for rekkefølge av uttak av stein. Dersom kvalitet og mengde plastringsstein er god, blir arealinngrepet av bruddet mindre, men det blir til gjengjeld lite vrakmasser å arrondere bruddet med.

Det ble i opprinnelig detaljplan, innsendt i juni 2022, prioritert å spare arealinngrep i bakkant av bruddet og la bakveggen stå uten tiltak i øvre del dersom vrakprosenten blir lav og mengde arronderingsmasser ikke er stor nok til å skjule bruddkantene/bakveggen. Dette ble valgt framfor å sprengne ut mer i areal og gjøre tiltak i bakkant for å redusere landskapsvirkningene. Øvre del av bakveggen i bruddet ville da sannsynligvis bli synlig da denne ligger over HRV, men det ble vurdert dithen at det er vanskelig å få gjort gode landskapsmessige tiltak for å skjule denne bakveggen uten å sprengne betydelig mer fjell for å utforme overgangen fra brudd til terreng på en bedre måte. Bruddet ligger også lite synlig til bortsett fra for de som ferdes med båt på magasinet.

NVE etterlyste i sin behandling av detaljplanen, landskapsvurderinger av mulige tiltak for å sikre en god utforming av bakveggen i bruddet og andre tiltak i bruddet som kan sikre en best mulig landskapstilpassing.

Det er i dette notatet sett på mulige løsninger for bruddet avhengig av hvor stort det blir/hvor stor vrakprosenten blir og tiltak som flåsprenging og sprenging av hulle i øvre del av bakveggen er presentert som mulige tiltak dersom vrakprosenten blir liten eller tiltak vurderes som nødvendig. Tiltak som utsprengt

Oppdragsgiver: AVB

Oppdragsnr.: 5208861 Dokumentnr.:

hulle anbefales **vurdert og modellert etter at nødvendig plastringsstein er tatt ut**. Det planlegges å engasjere landskapsarkitekt og holde god kontakt med NVE i denne fasen av ombyggingen.

AVB og Norconsult antar at vrakprosenten blir høy og at det vil bli nok vrakmasser til å dekke bakveggene i bruddet uten andre tiltak og anser fortsatt opprinnelig løsning med så lite arealinngrep som mulig i bakkant av bruddet, som den beste løsningen. De foreslåtte tiltakene med flåsprenging av kanter og utsprenging av hulle vurderes å ha for liten positiv effekt for landskapsplevelsen i området i forhold til de negative virkningene av å spreng ut mer.

6 Vedlegg:

Tegninger

L-301

L-302

L-304

D02	2026-01-14	For godkjenning hos oppdragsgiver	Turid Stærnes Gry Haddeland	Claus Rikartsen	Claus Rikartsen
B01	2025-12-17	Utkast til oppdragsgiver	Turid Stærnes Gry Haddeland	Einar Berg/ Claus Rikartsen	Claus Rikartsen
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

VEDLEGG C-03
Notat Naturmangfold - Dam Øysæ
av Abiona AS

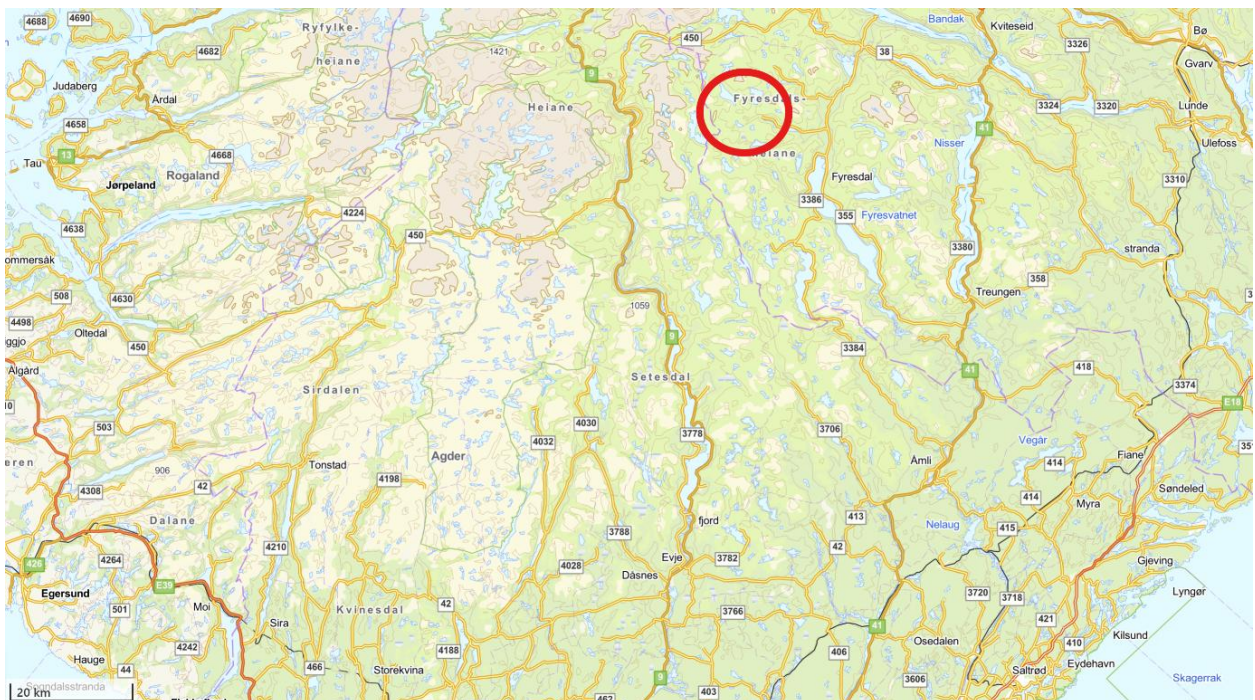
NOTAT

Versjon 29.01.2026

Naturmangfoldvurdering – Dam Øysæ

Dette notatet presenterer en naturfaglig gjennomgang av data for områdene ved Dam Øysæ, som ligger i sørøstre del av Øysævatn øverst i Arendalsvassdraget. Dam Øysæ er en steinfyllingsdam med morenetetting i klasse 3, som ligger i Fyresdal kommune i Telemark fylke. Den ble bygget i perioden 1971-1972 og er eid av Arendal Vasdrags Brugseierforening (AVB). AVB har leid inn prosjektleder fra Å Energi Vannkraft AS som har bestilt naturtypekartlegging. Det er gjort en gjennomgang av flyfoto, databaser for berggrunn/løsmasser, skogbruksplan, bilder, samt artsregistreringer i nærområdet til eiendommen. Figur 3 viser tegning over hvordan tiltaket skal utformes, nøyaktig passering av tiltak og behov for sideareal avgjøres ved anleggsstart.

Dammen skal rehabiliteres som følge av at den ikke tilfredsstillende gjeldende krav til sikkerhet jf Damsikkerhetsforskriften. Dammen skal forsterkes og det er behov for å ta ut stein fra eksisterende steinbrudd. I tillegg er det behov for å benytte noe areal til anleggsgjennomføringen og til riggområder, blant annet på landområdene i nærheten av Fugldalen naturreservat.

Figur 1 – Dammen og massetakets plassering i Fyresdal kommune vist i rød sirkel (Kilde: www.norgebilder.no).

I denne forbindelse er det gjort en gjennomgang av eksisterende data på temaet naturmangfold, samt en ny kartlegging av naturtyper etter gjeldende metodikk fra Miljødirektoratet. Tiltakene er ennå ikke planlagt i detalj, så dette notatet presenterer ikke påvirkning eller konsekvensvurderinger.

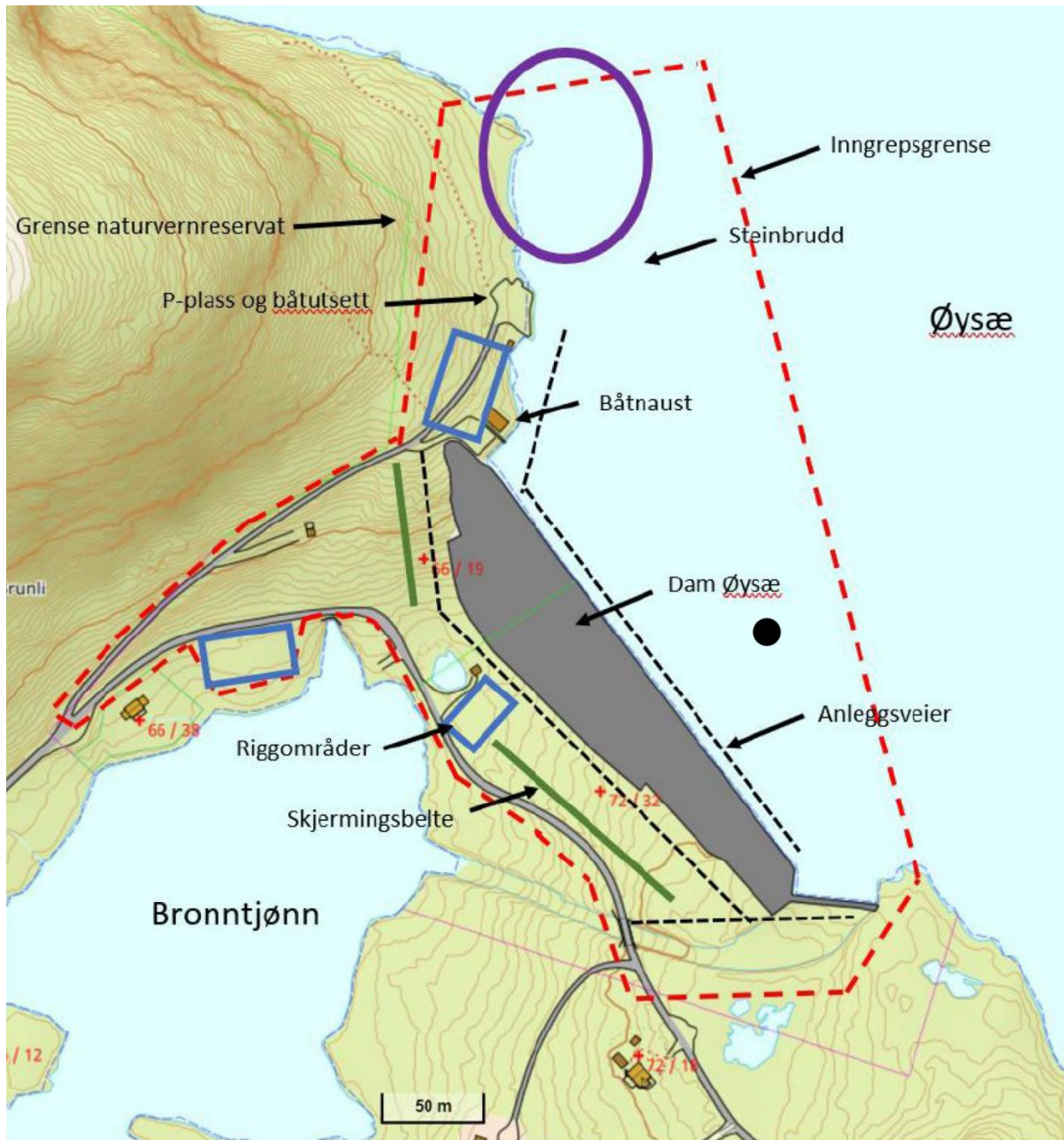
Det ligger ellers et skog- og heipreget område rundt dammen, og det kan være nødvendig å gjøre noen mindre terrengendringer i forbindelse med oppgraderingsarbeidet, se plassering i bilde i Figur 3.

I nærheten av tiltaksområdet ved dammen ligger Fugldalen naturreservat Figur 3. Det planlegges ikke inngrep som kan påvirke naturreservatet, og det vil ikke bli satt igjeng tiltak som går inn i naturreservatet eller gir økt fare for erosjon her.

Verneformålet for Fugldalen naturreservat beskrives slik: *«Føremålet med naturreservatet er å taka vare på eit stort og samanhengande område med lite påverka og urørd barskog. Området har ein særskilt pedagogisk og vitskapleg verdi som eit representativt høgareliggende nordborealt skog- og heiområde i Vest-Telemark / Setesdalsregionen Området er dominert av fattig barskog, dels i mellomboreal men hovudsakleg i nordboreal sone. Det finst rikare sørberg og område med rasmark med element av lågurtgranskog, rik boreal lauvskog og opne parti med rasmark med lågurt- og høgstaudeflora opp mot 900 m. Kjernepartia inneheld sær gamal grovoksen og urørd blåbærgranskog. Einskilde stadar finst innslag av stor gamal gadd av furu og mykje læger av bjørk.»*

Naturfaglig kvalitet for naturreservatet beskrives slik: *«Sjølv om området for det meste er trivielt og fattig med tanke på karplanter, finst det større lier med ganske rik gran - og bjørkeskog. Mest interessant med omsyn til karplanter er funn av ei rikmyr og ein rik skrent med taggbregne (*Polystichum lonchitis*). Søtrot (*Gentiana purpurea*), er ein raudlista planteart (NT - nær trua), som er til dels vanleg i heile området. Av arter sopp som lever i gamal skog og som er knytt til raudlista finn vi svartsoneskjule, gammalgranskål, duftskinn, rynkeskinn og rosenkjule. Alle kategori NT (nær trua), og funna utgjer vestlege utpostar i artene sine utbreiingsområde. Av raudlista lav skal nemnast gubbeskjegg (NT – nær trua).»*

Ingen truede arter ble observert på befaringen, og de ble heller ikke funnet trær av særlig høy alder (> 150 år) her, noe som kunne dannet grunnlag for sjeldne naturtyper. Det var også lite liggende død ved i terrenget.

Figur 2 - Foreløpig planlagte områder for tiltak i forbindelse med oppgradering av dam (Kilde: Å Energi Vannkraft AS).

Figur 3 – Kartleggingsområdet ved dam Øysæ vist i rødt omriss, med registrert naturnaturvernområde Fugldalen naturreservat vist med turkis fyll (Kilde: kart.naturbase.no).

Det er også gjort en lignende kartlegging for aktuelle massetak ved Skåltjønn og Valevatn, i områder som tidligere har vært brukt som massetak i forbindelse med bygging av dammen. Data for disse massetakene er presentert i separat notat.

Figur 4 - Dam Øysæ sett fra øst mot dammen. Naturreservatet i skogsområdet i bakgrunnen.

Figur 5 - Skogdetalj fra utkanten av naturreservatet.

Figur 6 - Skogdetalj fra utkanten av naturreservatet. Vindfelte graner

Figur 7 - Oversiktsbilde utenfor naturreservatet.

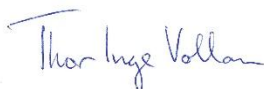
En gjennomgang av området i de nettbaserte databasene fra Miljødirektoratet «Naturbase», Artsdatabanken «Artskart», NIBIO «Kilden» og historiske flyfoto fra tidsspennet 1972-2021, kan områdene beskrives slik:

- Berggrunnen og løsmassene i området er kalkfattige (laveste trinn i NGU sine databaser), og vil ikke i seg selv gi grunnlag for rike eller sjeldne naturtyper sammenholdt med Miljødirektoratets instruks for kartlegging av landbaserte naturtyper.
- Løsmassene ved dammen beskrives som «*Morenemateriale, usammenhengende eller tynt dekke over berggrunnen, samt områder med stor mektighet*».
- Planområdet ligger i *svakt oseanisk (O1) bioklimatisk seksjon og nordboreal (NB) bioklimatisk sone*.
- Naturen i området som berøres er tidligere sterkt berørt av menneskelig aktivitet, sannsynligvis da dammen ble anlagt på 1970-tallet.
- Rein (kategori NT - nær truet) bruker fjellområdene i nærheten til forflytning og reproduksjon, men arealene for tiltak ved dammen ligger ikke i aktuelle områder for denne bruken. Den topografiske beliggenheten gjør områdene lite tilgjengelige for reinen.
- Tresortene som vokser her er hovedsakelig bjørk og rogn, med krebling, blåbær- og tyttebærlyng i undervegetasjonen. Ingen av disse artene regnes som rødlistede eller truede, og er livskraftige og vanlig forekommende i regionen.
- Det foreligger ikke relevante artsregistreringer av truede organismer i planområdene, men det finnes flere funn av vanlig forekommende arter her.
- Noen observasjoner av rødlistede fugler finnes i nærheten, men dette er overflygende eller sporadisk forekommende individer. Ingen reproduksjonsaktivitet eller områdespesifikt næringssøk for fugler registrert.
- Gjennomgang av lukkede databaser for sensitive arter unntatt offentlighet er gjennomgått av konsulent, og ingen slike lokaliteter er registrert i tiltakets influensområde.

Konklusjon

Etter grundig gjennomgang av området i databaser, databaser, flyfoto og bilder fra vegkartlegging, foreligger det ingen grunn til å anta det at det er potensiale for flere funn av sjeldne naturtyper eller truede arter området ved dammen og planlagt massetak.

Det er av høy viktighet å ikke berøre vegetasjon ved grensen til naturreservatet, og det må tas hensyn til at det ikke er tillatt med tiltak som endrer naturmiljøet inne i naturreservatet. Når tiltaket er mer detaljert, bør Statsforvalteren informeres om tiltaket.

Kristiansand, 29.01.2026

Senior miljørådgiver, Abiona AS

Dette notatet er utarbeidet av senior miljørådgiver Thor Inge Vollan (cand.scient. i økologi). Han har kartlagt NiN på Miljødirektoratets nasjonale kartlegginger hvert år siden 2017, og har nøkkelpersonellkompetanse. I tillegg har han kartlagt for Sabima og gjort kartlegginger i flere norske verneområder. Miljørådgiveren har over 15 års erfaring innen artsforvaltning og naturkartlegging fra Lindesnes til Nordkapp, og er tidligere leder for Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen, samt medlem av Norsk botanisk forening, Vannforeningen m.fl. Han har også deltatt på kurs om kartlegging av rødlistede arter. Utfyllende kvalifikasjoner gis på forespørsel.